

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2002-1870

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Alanko, Anna			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Masennuksen opetukset : Subjektipositiot naistenlehden yleisönosaston masennustarinoissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2002-11-04	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 76 + 30
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan yleisönosastokirjeissä kerrottua masennusta tarinallisesta näkökulmasta. Lähtökohtana on eri asiantuntijakonteksteissa (esim. psykologia ja psykiatria) käytettävien masennuskäsitysten hajanaisuus. Tähän keskusteluun osallistutaan nk. kokijanäkökulman avulla.</p> <p>Kokijanäkökulma on terveys sosiologiassa käytetty suuntaus, jota käytettäessä selvitetään sitä, miten terveyden ja sairauden kokijat kokijat itse ymmärtävät tilanteensa. Kokijanäkökulmaa käytettäessä terveyden ja sairauden kokijat oletetaan jo lähtökohtaisesti aktiivisiksi toimijoiksi. Masennuksen yhteydessä toimijuus on kuitenkin kiinnostavaa myös siksi, että masennuksen on usein katsottu liittyvän toimijuuden puuttumiseen. Tähän problematiikkaan tartutaan tarinalinjan ja subjektiposition käsitteiden avulla.</p> <p>Tutkimuskysymykset ovat: 1) minkä tekijöiden kerrotaan aineistossa vaikuttavan masennuksen syntyyn ja siitä selviämiseen? 2) Millaisia narratiiveja masennuksesta kerrotaan? 3) Millaisia toimijoita näissä narratiiveissa rakentuu?</p> <p>Tutkimuksen tuloksena on jaottelu viiteen eri tarinatyyppiin, jotka voidaan asettaa jatkumoon sen mukaan, kerrotaanko masennuksen parantuneen. Tarinatypit ovat 1) parantumistarina 2) parantumisen tiellä olemisen tarina 3) tarina, jossa masennus tulee ja menee 4) kaipaustarina ja 5) noidankehätarina. Tarinoissa rakentuu kahdenlaisia toimijoita: masennuksen armoilla olevia ja masennuksesta parantuneita. Masennuksen armoilla olevia esiintyy kaikkien tarinatyyppien kirjeissä, kun taas masennuksesta parantuneita vain tarinatyyppien 4 ja 5 kirjeissä. Tutkimustuloksista tehty johtopäätökset ovat, että näkemys masennuksesta toimijuuden puutteena kattaa vain toisen aineiston kirjeissä rakentuneen toimijatyyppin. Masennuksen armoilla olemisen vaiheessa kirjeissä kerrottiin vain niukasti toiminnan mahdollisuuksia. Masennuksesta parantuneet sitä vastoin olivat erittäin aktiivisia toimijoita. He parantuivat masennuksesta käyttäen asiantuntijoista riippumattomia parantumiskeinoja, suhtautuivat ammattiapuun kriittisesti, orientoituivat auttamaan muita masennusta kärsiviä ja määrittelivät asiantuntijoista poiketen määrittelivät masennuksen pikemminkin oppimiskokemukseksi kuin sairaudeksi. Masennuksen kokijoiden suhde masennukseen oli ambivalentti, sillä masennus kuvattiin vastenmieliseksi, mutta sen seuraukset positiivisiksi. Masennuksen käsitteen käyttöön ei aina liittynyt passiivista pessimismiä, vaan käsitteeseen sisältyi optimistinen oletus. Sanaa käyttämällä rakentuu käsitys, jonka mukaan koettu pahoinvointi on yleinen ongelma, joka voi myös parantua.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords masennus kokijanäkökulma subjektipositio toimijuus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			